

Fənn sillabusu

İxtisas: 050406 - "Maliyyə"
Fakültə: İqtisadiyyat və idarəetmə
Kafedra: Maliyyə idarəetməsi və audit

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/f (Beynəlxalq valyuta-kredit münasibətləri)
Kodu: IPFS - B06
Fənn proqramı: (LDU-nun 01.06.2022-ci il tarixli Elmi Şurasının 4/51 sayılı əmri ilə nəşr olunmuşdur.)
Tədris ili: III (2025/2026) Semestr: I
Tədris yükü: Cəmi: 45 saat (45 saat müəhazirə)
Tədris forması: Əyani
Tədris dili: Azərbaycan dili
AKTS üzrə kredit: 8 kredit
Auditoriya №:
Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: iqt.e.n., dos. Əliyeva Gülbəniz Tofiq qızı
Məsələhet günləri:
E-mail ünvanı: gulbeniz_alieva@mail.ru
Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Füzuli küç.,170-a

III.Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat

1. Prof., i.e.d. Zəhid Fərrux Məmmədov "Beynəlxalq valyuta – kredit münasibətləri və xarici ölkələrin pul- kredit sistemi". Dərslik. Bakı, 2012
2. M.M. Sadiqov, E.Ə. Balayeva, Ş.Ü. Həmişəyeva "Beynəlxalq valyuta-kredit münasibətləri və xarici ölkələrin pul- kredit sistemi" Dərslik, Bakı, 2003
3. Dos. Quliyev N.R., i.e.n. Mahmudov M.M. "Beynəlxalq maliyyə münasibətlər". Bakı, 2011
4. Dos. Dr. Vidadi Zeynalov "Maliyyə böhranı və antiböhran idarəetmə siyasəti". Bakı, Azərneşr. 2012. səh.224.
5. Abbasov A.H. "Qiymətli kağızlar və onlarla əməliyyatlar." Dərslik, Bakı, 2007

Əlavə ədəbiyyat

6. K.V.Rudiy "Xarici ölkələrin maliyyə , pul və kredit sistemi" Dərs vəsaiti, 2-ci nəşr, rus dilindən tərcümə, Bakı, 2009
7. D.Bağirov, M. Həsənlı. Maliyyə / Dərs vəsaiti (ikinci buraxılış). Bakı: "İqtisadUniversiteti" Nəşriyyatı, 2011
8. Мокеева Н. Н. Международные валютно-кредитные отношения: учебник. - 2-е изд., стер. / Н.Н. Мокеева, А.Е. Заборовская, А.И. Серебrenникова, Н.Ю. Исакова, В.Б. Родичева, П.П. Князев. - Москва : Флинта, 2022. - 328 с.
9. Международные валютно-кредитные отношения : учебник / Н. Н. Мокеева, А. Е. Заборовская, А. И. Серебrenникова, Н. Ю. Исакова, В. Б. Родичева, П. П. Князев ; под общ. ред. Н. Н. Мокеевой ; Министерство науки и высшего образования Российской Федерации, Уральский государственный экономический университет. – Екатеринбург : Изд-во Урал. ун-та, 2021. – 330 с.
10. А.А.Моисеев. "Международные финансовые организации" Москва, 2003
11. Л.Н.Красавина "Международные валютно-кредитные и финансовые отношения". Москва, 2003
12. Международные валютно-кредитные отношения : учебное пособие / С. А. Лукьянов [и др.] ; под общ. ред. Н. Н. Мокеевой.— Екатеринбург : Изд-во Урал. ун-та, 2015.— 296 с.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən "İqtisadiyyata giriş", "Mikroiqtisadiyyat" və "Makroiqtisadiyyat" fənninin tədrisi vacibdir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI.Fənnin məqsədi və təsviri: Beynəlxalq valyuta – kredit münasibətlərinin nəzəri əsasları, müasir beynəlxalq valyuta sisteminin əsas prinsiplərinin, valyuta münasibətlərinin inkişaf qanunauyğunluqları və təşkili formalarının öyrənilməsidir. Beynəlxalq valyuta – kredit münasibətlərinin əsas anlayış kateqoriya və elementlərinin təhlili, müasir şəraitdə onların inkişaf tendensiyaları və qanunauyğunluqlarına baxılması dünya valyuta bazarlarının, ssuda kapitalı bazarlarının, qiymətli kağızlar, avrobazarın fəaliyyətinin praktikasıpektlərinin, valyuta kurslarına təsir edən amillər, milli və dünya valyuta sistemlərinin əsas elementlərinin öyrənilməsi: tədiyyə balansı, onun strukturu, əsas

maddələrinin tənzimlənməsi üsullarının, valyuta məhdudiyyətlərinin tətbiqinin dünya təcrübəsinin təhlili, beynəlxalq kreditlər, formaları, onların tənzimlənməsi beynəlxalq hesablaşmaların əsas formalarının, beynəlxalq maliyyə təşkilatlarının fəaliyyət istiqamətlərinin öyrənilməsi, global maliyyə böhranlarının səbəb və nəticələri kimi mövzularla tələbələr bilik və məlumatlarının zənginləşdirilməsi.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir;
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal - suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1	91 - 100	Əla	A
2	81-90	Cox yaxşı	B
3	71-80	Yaxşı	C
4	61-70	Kafi	D
5	51-60	Qənaətbəxş	E
6	50 və ondan aşağı	Qeyri kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir

X. Təqvim mövzu planı: Cəmi: 45 saat (45 saat müəhazirə)

№	Keçirilən <u>mühazirə</u> , seminar, məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Mühazirə	
		saat	tarix
1	2	3	4
	Mühazirə mövzuları		
1	Mövzu: Beynəlxalq valyuta sistemi Plan: 1. Valyuta sistemi və valyuta münasibətləri anlayışı 2. Valyuta sistemlərinin təkamülü 3. Genüvə və Bretton Vuds valyuta sistemi 4. Yamayka valyuta sistemi və valyuta münasibətləri 5. Avropa valyuta sisteminin yaranması və valyuta ittifaqı 6. Beynəlxalq maliyyədə əsas paritet şərtlər 7. Beynəlxalq valyuta - kredit münasibətlərinin həyata keçirilməsində maliyyə-kredit institutlarının rolu Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	4	
2.	Mövzu: Tədiyyə balansı Plan: 1. Tədiyyə balansı anlayışı 2. Tədiyyə balansının strukturu 3. Tədiyyə balansının tənzimlənməsinin üsulları 4. Tədiyyə balansına təsir göstərən amillər Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	4	

3.	Mövzu: Valyuta siyasəti Plan: 1. Valyuta siyasəti və onun əsas məqsədi 2. Mərkəzi Bankın məzənnə siyasəti 3. Beynəlxalq likvidlik 4. Valyuta məhdudiyyətləri 5. Valyuta siyasətinin əsas formaları Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	4	
4	Mövzu: Beynəlxalq maliyyə bazarları Plan: 1. Müasir dünya maliyyə bazarlarının formalaşmasının tarixi aspektləri 2. Maliyyə bazarları və onların növləri 3. Beynəlxalq maliyyə bazarlarının strukturu 4. Maliyyə bazarının iştirakçıları və ya subyektləri 5. Beynəlxalq pul bazarları 6. Beynəlxalq kapital bazarları Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	4	
5.	Mövzu: Valyuta bazarları Plan: 1. Valyuta bazarının mahiyyəti 2. Valyuta bazarının funksiyaları və xüsusiyyətləri 3. Valyuta bazarının obyekti, subyektləri və xarakteristikası 4. Valyuta bazarlarında əməliyyat növləri və digər bazarlardan fərqləri 5. Beynəlxalq kredit və maliyyə bazarları. Avrobazar 6. Beynəlxalq valyuta - kredit əməliyyatlarında informasiya texnologiyaları (SWIFT, WESTERN UNION) 7. Azərbaycanda valyuta bazarının növləri, segmentləri və əsas iştirakçıları Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	4	
6.	Mövzu: Valyuta kurs sistemləri Plan: 1. Sabit, üzən və qarışıq kombinasiyalı kurs sistemləri 2. Nominal valyuta kursları 3. Real valyuta kursları 4. Valyuta kursuna təsir edən amillər Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	4	
7.	Mövzu: Beynəlxalq kredit münasibətləri Plan: 1. Beynəlxalq kreditin funksiyaları və prinsipləri 2. Beynəlxalq kredit iqtisadi kateqoriya kimi 3. Beynəlxalq kreditin formaları 4. Lizing, faktoring və forfeyting beynəlxalq kreditin daha perspektivli formaları kimi 5. Beynəlxalq kreditin şərtləri 6. Beynəlxalq kredit münasibətlərinin dövlət tənzimlənməsi Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	4	
8	Mövzu. Dünya maliyyə böhranları və antiböhran siyasəti Plan: 1. Maliyyə böhranının mahiyyəti 2. Maliyyə böhranlarının səbəbləri və qanunauyğunluqları 3. 2008 maliyyə böhranı 4. Valyuta böhranı Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	2	
9	Mövzu: Müasir maliyyə böhranların səbəb və nəticələri Plan: 1. Maliyyə bazarında böhranların səbəbləri və ifadə formaları 2. Müasir global maliyyə böhranının xüsusiyyətləri 3. Global böhranın Azərbaycan iqtisadiyyatına potensial təsirləri və anti-böhran siyasəti 4. Azərbaycan Respublikasında maliyyə sabitliyinin qorunması mexanizmi Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	4	
10	Mövzu: Beynəlxalq valyuta sisteminə beynəlxalq maliyyə-kredit institutlarının rolu Plan: 1. Beynəlxalq Valyuta Fondu 2. Dünya Bankı qrupu 3. Egmont qrup (maliyyə monitoring birliyi) 4. Paris klubu və London klubu 5. Beynəlxalq Yenidənqurma və İnkişaf Bankı Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-12]	4	

11	Mövzu Azərbaycanın regional valyuta-kredit münasibətlərində regional kredit təşkilatlarının rolu Plan 1 Regional maliyyə təşkilatlarının mahiyyəti və yaranması tarixi 2 Regional maliyyə təşkilatlarının məqsəd və funksiyaları və Azərbaycanla valyuta-kredit münasibətlərinin əsas istiqamətləri 3 Azərbaycanın beynəlxalq maliyyə təşkilatları ilə qarşılıqlı əlaqələrinin xüsusiyyətləri 4 Azərbaycanda valyuta sistemi və valyuta siyasəti Mənbə [Mühazirə materialları, 1-12]	4	
12	Mövzu Beynəlxalq hesablaşmalar Plan 1 Beynəlxalq hesablaşmaların mahiyyəti 2 Beynəlxalq hesablaşmaların formaları 3 Beynəlxalq hesablaşmaların akkreditiv forması 4 Beynəlxalq hesablaşmaların inkasso forması Mənbə [Mühazirə materialları, 1-12]	3	
X	Cəmi	45	

XI.Fənn üzrə tələblər: Fənnin tədrisi prosesində tələbələr Beynəlxalq valyuta sistemi və onun mexanizmləri, tədiyyə balansı və valyuta sisteminin strukturu, valyuta kurs sistemləri, beynəlxalq maliyyə bazarları və onun müxtəlif bazalarının strukturu, iştirakçıları və subyektləri, beynəlxalq kredit münasibətləri və valyuta münasibətlərini öyrənmək və beynəlxalq valyuta-kredit münasibətlərində pul köçürmələri sistemini qavramaq və paralel olaraq tələbələrə tələb olunurki mövzular ilə əlaqədar yanaşmaları izləsinlər.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri: Fənni öyrənməklə tələbələr beynəlxalq valyuta - kredit münasibətlərinin həyata keçirilməsində maliyyə-kredit institutlarının rolunu dərk edərək beynəlxalq likvidlik, valyuta məhdudiyyətləri, valyuta siyasətinin əsas formaları, sabit, üzən və qarışıq kombinasiyalı kurs sistemləri, nominal valyuta kursları, real valyuta kursları ilə bağlı biliklər əldə edir, valyuta kursuna təsir edən amilləri öyrənir, beynəlxalq və regional maliyyə təşkilatları, onların əməliyyatları ilə bağlı bilikləri öyrənirlər.

Fənni öyrənməklə tələbələr:

- valyuta münasibətləri ilə bağlı problemləri təhlil etməyi bacarır;
- Valyuta siyasətinin həyata keçirilməsində informasiyanın toplanmasını həyata keçirməyi bacarır;
- Tədiyyə balansının strukturunun qurulmasını bacarır;
- Valyuta kursuna təsir edən amilləri təhlil etməyi bacarır;
- Azərbaycanın beynəlxalq maliyyə təşkilatları ilə qarşılıqlı əlaqələri təhlil etməyi bacarır;
- Beynəlxalq hesablaşmaların formaları ilə işləməyi bacarır və s.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Kollokvium sualları:

I Kollokvium:

1. Valyuta sistemi və valyuta münasibətləri anlayışı
2. Genüya və Bretton Vuds valyuta sistemi
3. Yamayka valyuta sistemi və valyuta münasibətləri
4. Avropa valyuta sisteminin yaranması və valyuta ittifaqı
5. Tədiyyə balansı anlayışı
6. Tədiyyə balansının strukturu
7. Tədiyyə balansının tənzimlənməsinin üsulları
8. Tədiyyə balansına təsir göstərən amillər
9. Valyuta siyasəti və onun əsas məqsədi
10. Valyuta siyasətinin əsas formaları
11. Maliyyə bazarları və onların növləri
12. Beynəlxalq maliyyə bazarlarının strukturu
13. Maliyyə bazarının iştirakçıları və ya subyektləri
14. Beynəlxalq pul bazarları
15. Beynəlxalq kapital bazarları

II Kollokvium:

1. Valyuta bazarının mahiyyəti
2. Valyuta bazarının funksiyaları və xüsusiyyətləri
3. Valyuta bazarının obyekt, subyektləri və xarakteristikası
4. Valyuta bazarlarında əməliyyat növləri və digər bazarlardan fərqləri
5. Azərbaycanda valyuta bazarının növləri, segmentləri və əsas iştirakçıları
6. Sabit, üzən və qarışıq kombinasiyalı kurs sistemləri
7. Valyuta kursuna təsir edən amillər
8. Beynəlxalq kreditin funksiyaları və prinsipləri
9. Maliyyə böhranının mahiyyəti
10. 2008 maliyyə böhranı

- 12 Valyuta böhranı
- 13 Maliyyə bazarında böhranların səbəbləri və ifadə formaları
- 14 Beynəlxalq Valyuta Fondu
- 15 Dünya Bankı qrupu
- 16 Beynəlxalq Yenidənqurma və İnkişaf Bankı

XV. Fənn üzrə imtahan sualları:

- 1 Valyuta sistemi və valyuta münasibətləri anlayışı
- 2 Valyuta sistemlərinin təkamülü
- 3 Genüya və Bretton Vuds valyuta sistemi
- 4 Yamayka valyuta sistemi və valyuta münasibətləri
- 5 Avropa valyuta sisteminin yaranması və valyuta ittifaqı
- 6 Beynəlxalq maliyyədə əsas paritet şərtlər
- 7 Beynəlxalq valyuta - kredit münasibətlərinin həyata keçirilməsində maliyyə-kredit institutlarının rolu
- 8 Tədiyyə balansı anlayışı
- 9 Tədiyyə balansının strukturu
- 10 Tədiyyə balansının tənzimlənməsinin üsulları
- 11 Tədiyyə balansına təsir göstərən amillər
- 12 Valyuta siyasəti və onun əsas məqsədi
- 13 Mərkəzi Bankın məzənnə siyasəti
- 14 Beynəlxalq likvidlik
- 15 Valyuta məhdudiyyətləri
- 16 Valyuta siyasətinin əsas formaları
- 17 Maliyyə bazarları və onların növləri
- 18 Beynəlxalq maliyyə bazarlarının strukturu
- 19 Maliyyə bazarının iştirakçıları və ya subyektləri
- 20 Beynəlxalq pul bazarları
- 21 Beynəlxalq kapital bazarları
- 22 Valyuta bazarının mahiyyəti
- 23 Valyuta bazarının funksiyaları və xüsusiyyətləri
- 24 Valyuta bazarının obyekt, subyektləri və xarakteristikası
- 25 Valyuta bazarlarında əməliyyat növləri və digər bazarlardan fərqləri
- 26 Beynəlxalq kredit və maliyyə bazarları. Avrobazar
- 27 Beynəlxalq valyuta - kredit əməliyyatlarında informasiya texnologiyaları (SWIFT, WESTERN UNION)
- 28 Azərbaycanda valyuta bazarının növləri, segmentləri və əsas iştirakçıları
- 29 Sabit, üzən və qarışıq kombinasiyalı kurs sistemləri
- 30 Valyuta kursuna təsir edən amillər
- 31 Beynəlxalq kreditin funksiyaları və prinsipləri
- 32 Beynəlxalq kredit iqtisadi kateqoriya kimi
- 33 Beynəlxalq kreditin formaları
- 34 Lizing, faktoring və forfeyting beynəlxalq kreditin daha perspektivli formaları kimi
- 35 Maliyyə böhranının mahiyyəti
- 36 Maliyyə böhranlarının səbəbləri və qanunauyğunluqları
- 37 2008 maliyyə böhranı
- 38 Valyuta böhranı
- 39 Maliyyə bazarında böhranların səbəbləri və ifadə formaları
- 40 Müasir global maliyyə böhranının xüsusiyyətləri
- 41 Global böhranın Azərbaycan iqtisadiyyatına potensial təsirləri və anti-böhran siyasəti
- 42 Beynəlxalq Valyuta Fondu
- 43 Dünya Bankı qrupu
- 44 Paris klubu və London klubu
- 45 Beynəlxalq Yenidənqurma və İnkişaf Bankı
- 46 Regional maliyyə təşkilatlarının mahiyyəti və yaranması tarixi
- 47 Regional maliyyə təşkilatlarının məqsəd və funksiyaları və Azərbaycanla valyuta-kredit münasibətlərinin əsas istiqamətləri
- 48 Azərbaycanın beynəlxalq maliyyə təşkilatları ilə qarşılıqlı əlaqələrinin xüsusiyyətləri
- 49 Azərbaycanda valyuta sistemi və valyuta siyasəti
- 50 Beynəlxalq hesablaşmaların mahiyyəti
- 51 Beynəlxalq hesablaşmaların formaları
- 52 Beynəlxalq hesablaşmaların akkreditiv forması
- 53 Beynəlxalq hesablaşmaların inkasso forması

Maliyyə idarəetməsi və audit kafedrasının 12 sentyabr 2025 - ci il (01 sayılı protokol) tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur.

Kafedra müdiri:

Sas

dos. Əlixan Bədəlov

Fənn müəllimi:

Duran

dos. Gülbəniz Əliyeva